

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Financiën
t.a.v. de adjunct-griffier, de heer V. van den Eeden

Per e-mail

Onze referentie
2015-00055935/HTREU

Uw referentie

Den Haag
7 december 2015

Betreft
Algemeen overleg Regeldruk nieuwe toetreders

Geachte dames en heren,

Op 15 december a.s. vindt een Algemeen Overleg over Regeldruk bij nieuwe toetreders plaats. Geagendeerd staan de rapporten Actal ('Regeldruk bij kredietverstrekking') en de ACM ('Concurrentie op de markt voor MKB-financiering') en de kabinetsreactie hierop. Met veel interesse hebben wij beide rapporten en de Kabinetsreactie gelezen. Door middel van deze brief willen wij u graag nog enkele aanvullende suggesties aan de hand doen die de concurrentie op de markt voor de hypothecaire kredietverlening en kredietverlening aan het MKB kunnen bevorderen.

Het Verbond van Verzekeraars heeft reeds begin 2013 door middel van een position paper laten weten dat verzekeraars meer willen investeren in de Nederlandse economie. Verzekeraars beheren medio 2015 ruim € 460 miljard aan premies van hun klanten en beleggen deze voor circa 60% reeds in Nederland. Om dit verder te stimuleren is op initiatief van het Verbond een aantal verzekeraars van start gegaan met twee financieringsfondsen om zo het lening aanbod voor het MKB te vergroten. Verzekeraars worden ook steeds actiever op de hypotheekmarkt, waar hun marktaandeel groeit. Zeker door de historisch lage rente op staatsobligaties zijn investeringen in hypotheek een aantrekkelijk alternatief om lange termijn zekerheid aan klanten te bieden.

Gegeven de behoefte aan kredietverlening en concurrentie hierop, het feit dat verzekeraars ook stappen zetten en meer willen doen, is het opvallend dat de rol van verzekeraars in beide rapporten vrijwel geheel buiten beschouwing is gelaten. Temeer nu in bijvoorbeeld het Actal advies een aantal uitstekende aanbevelingen staat dat van toepassing is voor de gehele financiële sector, zoals het 'Think Small First Principle' en de aandacht voor de grote administratieve lasten die gepaard gaan met de naleving van de Wwft en Sanctiewet. Er wordt door de ACM en Actal veel aandacht besteed aan kleine nieuwe toetreders terwijl bestaande grote spelers met veel kapitaal (datzelfde geldt overigens ook voor pensioenfondsen) een quick win zouden kunnen zijn om snel meer concurrentie in kredietverlening te krijgen. Uit de brief van de Minister van Financiën

aan de Tweede Kamer van 29 september 2014 blijkt zelfs expliciet dat hij Actal ook gevraagd heeft te kijken naar de verzekeringssector. *Dit is echter niet gebeurd. en wij vragen ons af wat hier de reden van is.*

Wij hebben een tweetal aanbevelingen hoe verzekeraars een grotere rol kunnen spelen en de concurrentie (nog meer) kunnen aanwakkeren. De aanbevelingen hebben betrekking op:

- Verschillen in kapitaalseisen wegnemen;
- Nalevingslasten sanctiewet en gelijk speelveld onderzoeken.

Verschillen in kapitaalseisen

Ten grondslag aan het Actal advies ligt een rapport van EY ('Regeldruk bij kredietverstrekking') dat in opdracht van Actal is opgesteld. EY besteedt in het rapport aandacht aan de verschillen in kapitaalseisen voor hypotheke die voortvloeien uit de toezichtkaders voor banken en verzekeraars. Banken hebben van doen met de eisen die voortvloeien uit CRD IV en verzekeraars met Solvency II. EY heeft een aantal voorbeelden doorgerekend over verschillen in eisen bij hypotheckair krediet (pagina 40 en 41 van het rapport). De analyse en uitkomsten zijn glashelder:

- Bij NHG hypotheke hoeven banken in alle gevallen geen kapitaal aan te houden, verzekeraars wel. EY geeft aan dat 90% van alle nieuwe hypotheke begin 2014 een NHG hypotheek was;
- Voor niet-NHG hypotheke geldt dat voor banken ook lagere eisen gelden voor de hogere Loan to Value (LTV's). Bij een LTV van bijvoorbeeld 88% (voorbeeld van EY) is er nog een duidelijk voordeel voor banken, het omslagpunt zal mogelijk rond de 75% LTV liggen.

Aangezien het in Nederland nog altijd de norm is dat nieuwe - met name starters - hypotheke een LTV van meer dan 100% hebben en er in 90% van de gevallen sprake is van een NHG hypotheek, is het evident dat in de concurrentie verzekeraars in vrijwel alle gevallen, bij aanvang, op een achterstand staan door hogere kapitaalseisen. Kapitaalseisen brengen kapitaalkosten met zich mee die moeten worden doorberekend aan de klant die uiteindelijk een hogere prijs betaalt voor zijn hypotheeklening. Deze verschillen in kapitaalseisen leiden tot ongelijke concurrentie en zetten verzekeraars op achterstand.

Ondanks dat EY de verschillen in kapitaalseisen bij hypotheke dus helder weergeeft in het rapport, verbindt Actal hier geen conclusies aan en wordt hier evenmin in de kabinetsreactie aandacht aan besteed. Wij vragen ons af wat hier de reden van is?

Kapitaalseisen bij MKB kredieten

Naast hypotheckaire kredietverlening zetten verzekeraars voorzichtig stappen op de kredietverlening aan het MKB. Ook hier gelden verschillen in kapitaalseisen tussen banken en verzekeraars door verschillen tussen CRD IV en Solvency II. Zowel Actal als de ACM slaan dit over. Verzekeraars moeten voor het berekenen van de kapitaaleis het spreadrisico gebruiken. Banken hoeven geen spreadrisico te berekenen, maar moeten de kapitaaleis bepalen op basis van het – veel lagere – tegenpartijrisico, het risico dat de tegenpartij niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Ook dit verschil plaatst verzekeraars in een nadelige positie.

Wij vragen ons af waarom zowel de ACM als Actal geen aandacht hebben besteed aan verschillen in kapitaalseisen rondom MKB kredietverlening?

Wij realiseren ons terdege dat de CRD IV en Solvency II regelgeving in Europees verband wordt ontwikkeld, en dat dit issue primair op Europees niveau moet worden opgelost. Op dit moment loopt echter ook in Europees verband een traject ('Call for evidence: EU regulatory framework for financial services') waarbij de Europese Commissie een oproep heeft gedaan naar voorbeelden waarbij knelpunten kunnen worden aangedragen in de regelgeving voor financiële instellingen.

De Commissie is op zoek naar empirisch bewijsmateriaal en concrete feedback op regels die de economische groei belemmeren of inconsistenties in regels.

Wij kunnen ons voorstellen dat u de 'call for evidence' aangrijpt om de Minister te vragen het gelijke speelveld op hypotheekverstrekking en MKB kredietverlening onder de aandacht te brengen.

Naleving Sanctiewet

Actal constateert dat financiële instellingen (waaronder verzekeraars) kosten maken voor algemene verplichtingen, zoals bijvoorbeeld de 'screenings' in het kader van de Sanctiewet en de meldingen voor ongebruikelijke transacties in het kader van de Wwft. Deze kosten zijn naar verhouding hoger voor kleine kredieten dan voor grote. Actal adviseert om op het gebied van MKB kredieten gerichte methodes voor detectie en screening in het kader van de Wwft en de Sanctiewet te laten ontwikkelen en te accepteren.

Wij willen vooropstellen dat we het van groot belang vinden om zorgvuldig te werk te gaan daar waar het gaat om controles in het kader van de Sanctiewet en de Wwft. Goede controle hierop helpt de bestrijding van het terrorisme. Verzekeraars dragen hier dan ook graag aan bij, maar ervaren hierbij ook hoge kosten die gepaard gaan met het naleven van, met name, de Sanctiewet en de mate waarin dit de Europese concurrentiepositie schaadt.

De minister geeft in de kabinetsreactie echter aan dat hij geen ruimte ziet om aan deze regeldruk iets te doen aangezien dit voortvloeit uit Europese en Internationale kaders. Wij constateren echter dat de *Nederlandse* Sanctiewet de wettelijke basis vormt voor het strikte toezicht van DNB. Daarnaast worden de Europese kaders lokaal verschillend uitgelegd. Zo ervaren internationaal opererende verzekeraars dat de toezichthouders op de internationale markten veel soepeler zijn in de wijze waarop verzekeraars de controles op hun relaties moet uitoefenen. Dit leidt er in de praktijk zelfs toe dat grote internationale verzekeringscontracten naar buitenlandse spelers gaan. buitenland. Los van de hoge kosten om de regelgeving na te leven, leidt dit dus zelfs tot verlies van markt. Het level playing field is daarmee verstoord.

Het zou daarom goed zijn als er verdiepend onderzoek komt naar mogelijke verschillen in nationale sanctiewetgeving die voortvloeit uit internationale kaders en de wijze waarop de nationale toezichthouder het toezicht op deze regelgeving uitoefent.

Een vergelijking van enkele ons omringende landen zoals het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, België en Frankrijk kan hiertoe reeds inzicht verschaffen.

Wij hopen u hiermee een aantal aanvullende suggesties te hebben gedaan die kunnen bijdragen aan meer concurrentie en meer kapitaal op het gebied van kredietverlening. Uiteraard zijn wij beschikbaar voor een nadere toelichting.

Met vriendelijke groet,

H.L. De Boer